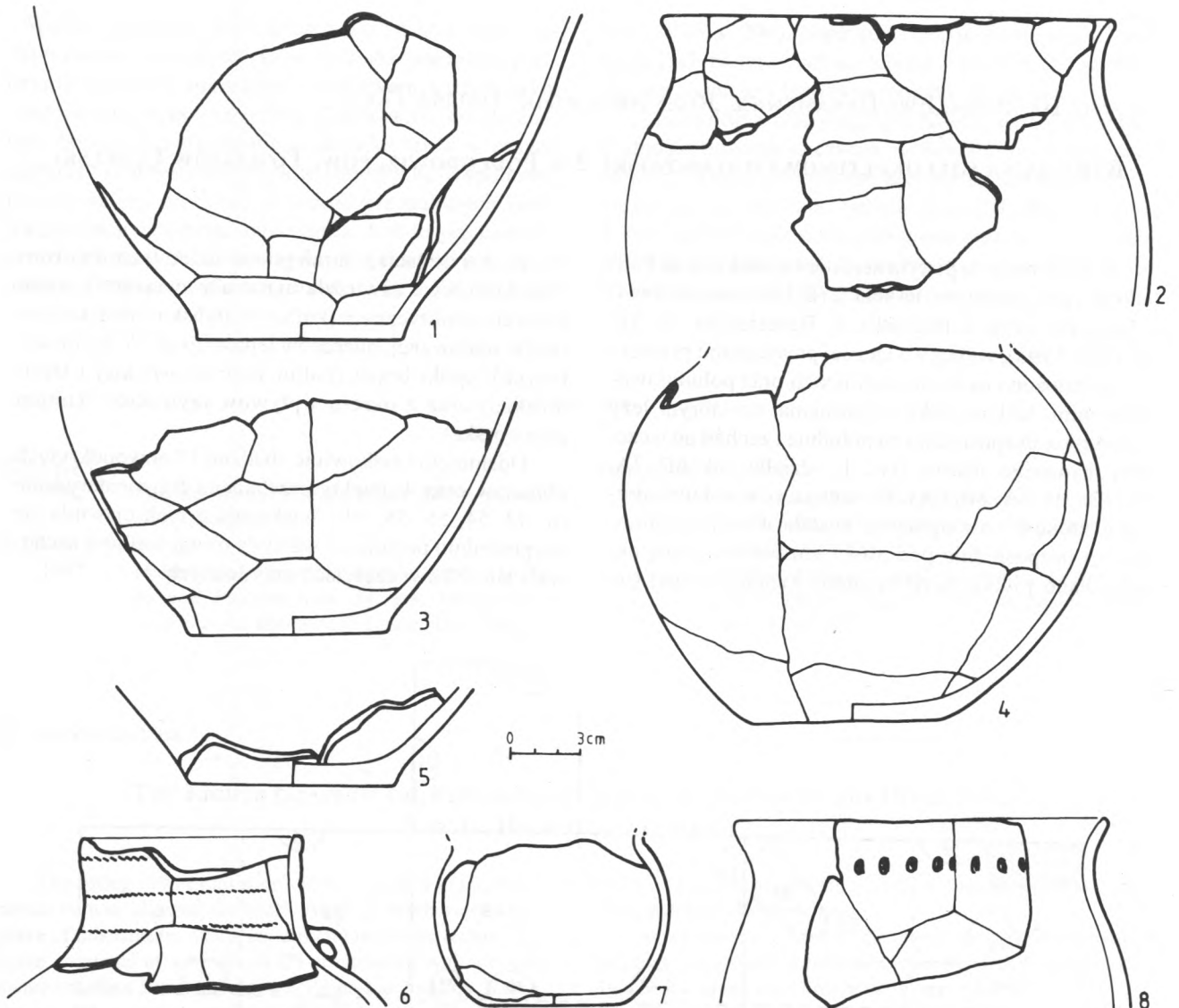

Badania na wielokulturowym stanowisku 2 w Podlodowie, pow. Tomaszów Lubelski

Archeologia Polski Środkowowschodniej 5, 75-79

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

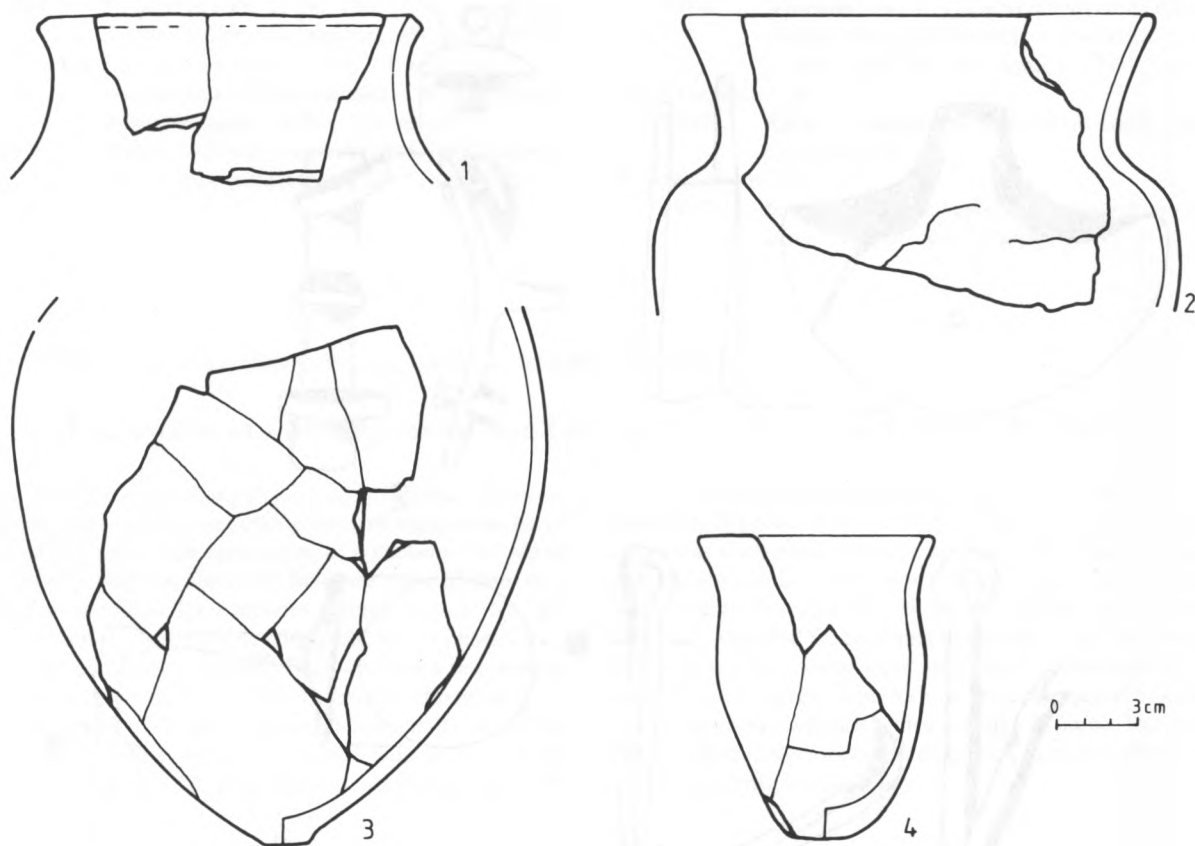

Ryc. 2. Podłodów, stan. 2. Ceramika z dna obiektu nr 44.

Najstarsze obiekty pochodzą z czasów neolitu (nr 44/?, 46, 47, 54, 59), przy czym część z nich pozostawiła być może ludność kultury amfor kulistych (nr 44/?, 46, 47/?). Dwa z nich, nr 44 i 46 były to dużych rozmiarów, głębokie jamy trapezowate, o maksymalnych średnicach około 200 cm. W obiekcie nr 44 zdeponowanych zostało kilka naczyń (ryc. 2), które zachowały się w postaci rumowiska skorup. Większość to naczynia niezdobione. Jeden garnek posiada w górnej części dookolny ornament paznokciowy, inny to amfora, zdobiona na szyjce odciskami sznura. Chronologia tego obiektu jest dyskusyjna gdyż cechy naczyń zdeponowanych na dnie jamy nie dają jednoznacznej odpowiedzi. W wyższych partiach zasypiska rejestrowano natomiast fragmenty ceramiki o cechach morfologicznych i zdobnictwie ty-

powym dla kultury amfor kulistych i kultury mierzanowickiej.

Zdecydowana większość, co najmniej 10 jam (maksymalnie 13) pochodzi z epoki brązu i związana jest ze schyłkiem kultury trzcinieckiej. Były to najczęściej jamy w planie okrągłe lub owalne, o średnicach 110-170 cm, w przekroju nieckowate. Tylko jedna w przekroju miała kształt trapezu (nr 55). Dwa obiekty były w rzucie poziomym mocno wydłużone (nr 45 i 62), przy czym jeden z nich (nr 45) okazał się piecem służącym prawdopodobnie do wypalania wapna. Składał się z owalnego paleniska o średnicach 80-60 cm, przykrytego pierwotnie kopułą oraz z rozległej jamy przypiecowej (rozmiary całego obiektu wynosiły 105 x 260 cm), w której wystąpiła intensywnie czarna ziemia (rozmyte węgle drzewne), zawierająca drobne grudki polepy.

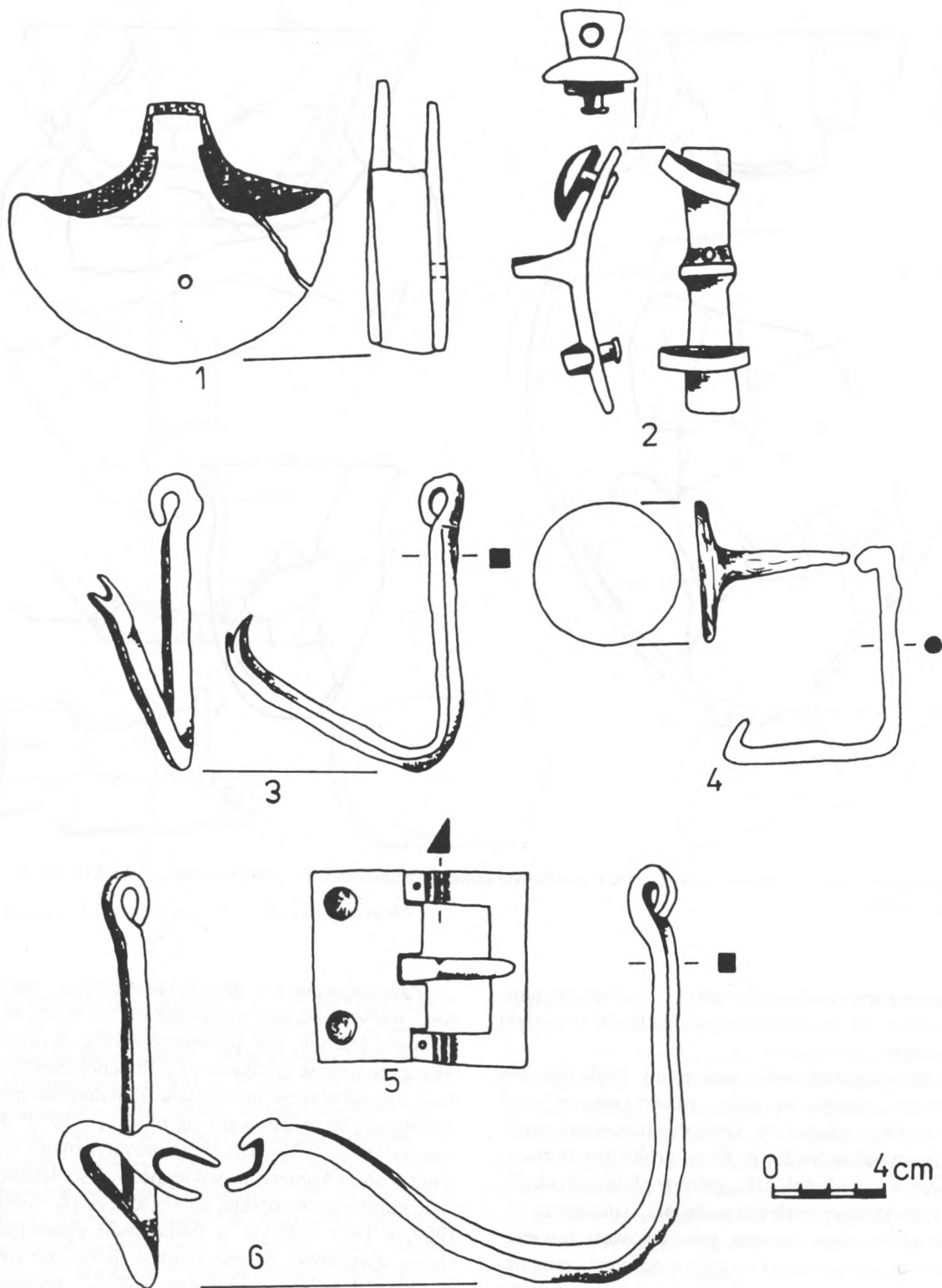

Ryc. 3. Podłódów, stan. 2. Wybór ceramiki z fazy schyłkowej kultury trzcinieckiej; 1 – obiekt nr 49, 2 – obiekt nr 50, 3 – obiekt nr 53 a, 4 – obiekt nr 51.

Dwa obiekty, prostokątna jama nr 53 i okrągła jama o średnicy 70 cm nie zawierały żadnego materiału zabytkowego.

Odkryto ponadto jeden ciepłopalny grób jamowy (obiekt nr 56). Płytką, okrągłą w planie jama grobowa miała średnicę około 40 cm. Dno obiektu zarejestrowano już na głębokości 42 cm. Strop grobu został zniszczony, zapewne wskutek orki, gdyż w okolicach obiektu, w warstwie ornej znaleziona została, należąca do inwentarza grobowego, żelazna, gwoździowata zawieszka pochwy miecza, służąca do jego mocowania przy pasie. Wśród kości, wystąpiły dobrze zachowane zabytki żelazne, takie jak: dwa klucze, nit, półksiężycowate okucie pochwy miecza i prostokątna sprzączka do pasa (ryc. 4). Przedmioty brązowe stopiły się podczas kremacji ciała toteż pozostały po nich tylko grudki surowca.

Zawieszka pochwy miecza określona tu, dzięki obecności nitów, jako gwoździowata oraz odkryty w jamie grobowej trzewik, tzw. półksiężycowaty, są często spotykane na terenie środkowej i północnej Europy. Pojawiają się już w rozwiniętej fazie B2 natomiast najmłodsze egzemplarze datowane są na fazę C1b (P. Kaczanowski 1992, s. 36). Do charakterystycznego wyposażenia grobów kobiet o wysokiej pozycji społecznej w tej fazie kultury przeworskiej należą klucze (K. Godłowski 1969, s. 147). Odkryte w Podłodowie egzemplarze to klucze dwuzębne, bardzo rzadko spotykane i będące prawdopodobnie importami rzymskimi. Wyposażenie powyższego grobu ostatecznie nie przesądza czy jest to grób kobiecy, jednakże elementy uzbrojenia w postaci kolczug czy trzewików pochwy miecza znajdowano już w grobach kobiet i dzieci (P. Kaczanowski 1992, s. 76).

Ryc. 4. Podłodów, stan. 2. Przedmioty żelazne z grobu kultury przeworskiej (obiekt nr 56).

LITERATURA

- B a g i ń s k a J.
1996 Podłódów, stan. 2, gm. Łaszczów – osada późnej fazy kultury trzcienieckiej, APŚ, t. 1, s. 69-71.
- B a g i ń s k a J., B a n a s i e w i c z E., T a r a s H.
1997 Wielokulturowe stanowisko 2 w Podłodowie, woj. zamojskie, APŚ, t. 2, s. 60-65.
1998 Wyniki badań wykopaliskowych w Podłodowie, stan. 2, woj. zamojskie, w 1997 roku, APŚ, t. 3, s. 118-124.
- B a n a s i e w i c z E.
1994 Sprawozdanie z prac sondażowych na cmentarzysku kultury przeworskiej w Podłodowie, stan. 2, gm. Łaszczów, Spr. Zam., s. 37-39.
- G o d ł o w s k i K.
1969 *Kultura przeworska na Górnym Śląsku*, Katowice-Kraków.
- K a c z a n o w s k i P.
1992 *Importy broni rzymskiej na obszarze europejskiego Barbaricum*, Kraków.

JOLANTA BĄGIŃSKA, EWA BANASIEWICZ, JÓZEF NIEDŹWIEDŹ, HALINA TARAS

EXCAVATIONS AT A MULTICULTURAL SITE 2 IN PODŁÓDÓW, TOMASZÓW LUBELSKI DISTRICT

In 1999, the excavations at site 2 in Podłódów, Łaszczów commune, allowed for discovering and full exploration of 17 new features, and partial exploration of 4 features. The oldest features come from the Neolithic, however some of them may be dated to the Globular Amphora culture. Feature No. 44, whose chronology is debatable [the Globular Amphora culture (?), or Mierzanowice culture (?)], contained a few vessels which were preserved in the form of a rubble of potsherds.

The majority of the pits, at least 10 (maximally 13), come from the Bronze Age and are connected with decline of the Trzcinec culture. So dated feature No. 45 turned out to be a limekiln.

Additionally, one cremation pit grave was discovered (feature No. 56), which is dated to phase B2-C1b. The top of the grave was destroyed, as can be ascertained on the basis of the nail-shaped pendant of a sword sheath, which was definitely part of the grave inventory, and which was found nearby in the humus. It was used for attaching the sword to the belt. Among the bone remains, there were also some well-preserved iron artefacts such as: two keys, a rivet, crescent-shaped mounting of a sword sheath, a buckle with a rectangular frame. The bronze items melted in the process of cremation therefore what is left of them are only lumps of bronze.

Muzeum im. J. Petera w Tomaszowie Lubelskim
Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Lublinie
Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Lublinie
Katedra Archeologii UMCS w Lublinie